

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 12.02.2025

Vår ref.: 202306795-84 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Oversendelse av klage på vedtak

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gav 19.12.2024 konsesjon til Fossum Sol 1 AS for et bakkemontert solkraftverk i Skien kommune, Vestfold fylke.

NVE har mottatt to klager på vedtaket. Klagene er gitt innen klagefristen og NVE har vurdert at klagerne har rettslig klageinteresse. NVE har dermed forberedt klagene i tråd med forvaltningsloven § 33.

NVE kan ikke se at det er kommet frem vesentlige forhold i klagene som gjør at vi vil omgjøre eller oppheve vedtaket. Saken sendes herved til Energidepartementet for endelig behandling, jf. forvaltningsloven § 33.

NVEs begrunnelse og kopi av klagen blir med dette oversendt Energidepartementet for behandling.

Bakgrunn

NVE gav Fossum Sol 1 AS konsesjon for å bygge, eie og drive Fossum solkraftverk med inngjerding, nettilknytning, transformatorstasjoner, batterilagringssystemer og nødvendig høyspenningsanlegg. Tillatelsen ble gitt etter energiloven § 3-1.

I dette brevet har NVE sammenfattet og kommentert klagene som er blitt fremsatt. For øvrig vises det til notatet «Bakgrunn for vedtak» av 19.12.2023 ref. NVE 202306795-69, for beskrivelse av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger.

Klager

NVE har mottatt to klager på vedtaket:

- Kjersti Øverland Johnsen og Jon Johnsen
- Thomas Stornes og Elen Stornes

Klagerne bor i et boligområde nord for Fossum solkraftverk og anses og ha rettslig klageinteresse.

Sammenfatning av klager

NVEs vektlegging av lønnsomhet

Klagerne er uenige i hvordan NVE har vektlagt fordelene og ulempene av tiltaket. De mener vesentlige ulemper er utelatt og at NVE på feilaktig grunnlag har vektlagt en lønnsomhet som ikke stemmer.

Klagerne skriver at NVE har lagt stor vekt på at solkraftverket skal ta i bruk en batteriløsning. De viser til NVEs teknisk-økonomiske analyser som tilsier at batteriløsningen gjør solkraftverket mindre lønnsomt.

NVEs vektlegging av nytteverdien fra kunnskapsinnhenting

Klagerne skriver at NVE i vedtaket har vektlagt nytteverdien av å hente erfaring fra solkraftverk med batteriløsninger. De mener nytteverdien av kraftverk med batterisystemer ikke kan ilegges positiv vekt, og at det bør finnes andre måter for å innhente kunnskap om kraftverk med batterier.

NVEs vurdering av klimavirkninger

Klagerne viser til at NVE legger til grunn at utbygging av fornybar kraft kan fortrenge og/eller erstatte fossil kraftproduksjon i det europeiske markedet. Klagerne er uenige i denne forutsetningen og vurderer tiltaket for å være et negativt klimatiltak. De skriver at det å øke klimagassutslippene i Norge ikke er i samsvar med det statlige myndigheter har for å oppfylle retten til et miljø som sikrer helsen.

NVEs vektlegging og vurdering av virkninger for naboer

Klagerne skriver at fordelene av tiltaket ikke kan oppveie de negative konsekvensene tiltaket vil ha for naturverdier og for boligområdet deres med tanke på støy, helse, landskap og boligverdier. De legger til at tiltaket er visuelt sett sjenerende, særlig for de nærmeste boligeierne, og at det vil ta lang tid for at det kan plantes noe som kan skjerme anlegget for boligområde på Bøgrenda. De skriver også at støy fra anlegget ikke er utredet tilstrekkelig og at NVE ikke har satt krav til spesifikt utstyr og støymålinger.

Klagerne skriver at solkraftverket vil forringe boligverdiene i Bøgrenda boligområde og at tiltaket også vil gi noe økt brannfare for nærliggende boliger.

Utsatt iverksettelse

Klagerne ber om utsatt iverksettelse til klagesaken er avgjort slik at klageretten blir reell. De skriver at tiltaket vil ha stor betydning for Bøgrenda boligområde og at de mener det er tvilsomt om vilkårene for å gi konsesjon til tiltaket er oppfylt.

Fossum Sol 1 AS kommentarer til innkomne klager

Klagene er i henhold til forvaltningsloven § 33 sendt søker Fossum Sol 1 AS (Fossum Sol) til uttalelse i brev av 17.01.2025. Fossum Sol kommenterte klagene i e-post av 23.01.2025.

Fossum Sol skriver at klagen i all hovedsak rettes mot NVEs vurderinger knyttet til konsesjonstildelingen og at det ikke stilles oppklarende spørsmål som ikke alt er besvart i tidligere høringsrunder. De vurderer at klagen i hovedsak retter seg mot prosjektets lønnsomhet og klimaeffekter.

Fossum Sol vurderer prosjektet til å være marginalt lønnsomt selv uten å tilknytte batterielementer. De understreker at deres økonomiske vurderinger baserer seg på deres krav til prosjektavkastning og fremtidige energiprisbaner. De viser til at eierne av Fossum Sol 1 AS er profesjonelle aktører i energimarkedet og står støtt i sine økonomiske vurderinger av solkraftverket på Fossum. De understreker at spørsmålet om kraftverket skal bygges med batteriløsning ikke er besluttet.

Fossum Sol registrerer at klager sår tvil til utredning og underlag til klimaeffekter og stiller seg undrende til dette da konsekvensutredningen er utført etter gjeldende normer og regler. Fossum Sol viser til at klagen berører lokale elementer som nærhet og innsyn til kraftverket.

Fossum Sol ser ikke at klagen inneholder nye momenter som ikke alt er besvart, utredet og oversendt NVE.

NVEs vurdering av innkomne klager

NVEs myndighet i klagesaken følger av forvaltningslovens § 33. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til Energidepartementet for endelig avgjørelse. Etter forvaltningsloven § 33 andre ledd skal NVE avvise en klage dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger.

NVE mottok totalt to klager på vedtaket innen klagefristen, hvorav begge tilfredsstiller vilkårene for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har følgelig forberedt disse klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

NVEs vurdering av klagegrunnene

NVE kommenterer forhold som klagerne anfører og forhold som vi mener bør utdypes nærmere.

NVEs vektlegging av lønnsomhet

NVE utførte teknisk-økonomisk analyser av tiltaket med og uten batterier. Vi vurderte at tiltaket kan være lønnsomt i begge scenarioene, men at lønnsomheten var noe lavere med batteriløsning. Etter NVEs vurdering er solkraftverket et samfunnsmessig rasjonelt prosjekt både med og uten batterier.

NVEs vurdering av klimavirkninger

NVE har vurdert solkraftverket til å være et positivt klimatiltak. Dette begrunnes med at tiltaket vurderes for å ha en betraktelig lavere utslippsfaktor enn europeisk strømmiks, at Norge er tilknyttet det europeiske kraftmarkedet og at ny fornybar kraft i Norge kan fortrenge og/eller erstatte fossil kraftproduksjon i Europa.

Vi understreker imidlertid at klimavirkningene av tiltaket ikke er vektlagt som en ikke-prissatt virkning i den samlede vurderingen, ettersom CO2-prisen i stor grad er innbakt i kraftprisen. Positive klimavirkninger er dermed gjenspeilet i kraftprisen, og vurdert som en del av de prissatte virkningene av tiltaket.

NVEs vektlegging av nytteverdien fra kunnskapsinnhenting

NVE har vurdert at utbygging av bakkemonterte solkraftverk i Norge vil gi læringseffekter ved at myndigheter, nettselskap og andre får mer kunnskap og erfaring om bygging og drift av denne typen anlegg. Vi har lagt til grunn at læringseffekten reduseres ettersom flere kraftverk bygges. Solkraftverket på Fossum var det niende solkraftverket som NVE gav konsesjon til, og vi vurderte at det var grunnlag for å tillegge læringseffekter noe positiv vekt i den samlede vurderingen.

Vi konstaterte at læringseffekter av et kraftverk med batterier ville øke, og dette var en del av grunnlaget for å gi tillatelse til eventuell bygging av batterier, selv om lønnsomheten ble vurdert til å bli lavere med en slik løsning.

NVEs vektlegging og vurdering av virkninger for naboer

NVE vurderte at tiltaket ville være synlig fra naboeiendommer og ha enkelte landskapsvirkninger. Dette la vi noe vekt på i den samlede vurderingen. NVE fant ikke at virkninger for støy eller helse var vesentlige nok til å vektlegges i den samlede vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering vil forsøk på å tallfeste ev. verditap på eiendommer som følge av tiltaket være forbundet med stor usikkerhet og ikke være hensiktsmessig. NVE har valgt å ikke legge til grunn forventet verditap på nærliggende eiendommer som et verktøy for å vurdere samlede virkninger av tiltaket. I stedet mener vi det er mest hensiktsmessig å ta hensyn til de ulike lokale virkningene gjennom den tematiske og samlede vurderingen av tiltaket.

Utsatt iverksettelse

Både underinstansen (NVE) og overinstansen (ED) kan bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før klagen er endelig avgjort (fvl. § 42). Utsatt iverksetting er et unntak fra hovedregelen om at et vedtak kan iverksettes umiddelbart selv om det er påklaget. Beslutning om utsatt iverksetting gjelder derfor spesielle tilfeller.

Etter NVEs vurdering er det i denne saken ikke grunnlag for å fravike hovedregelen om at vedtaket kan iverksettes umiddelbart. Vi viser imidlertid til at det er satt konsesjonsvilkår om detaljplan, og at denne planen uansett må godkjennes av NVE før tiltaket kan iverksettes. Vi gjør likevel oppmerksom på at Fossum Sol 1 AS selv må bære kostnadene ved tilbakeføring dersom vedtaket iverksettes før klagen er avgjort og klagen blir tatt helt eller delvis til følge.

Konklusjon

NVE kan ikke se at klagerne har fremsatt vesentlige forhold som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 19.12.2024. Klagene oversendes derfor Energidepartementet til endelig avgjørelse i henhold til forvaltningsloven § 33.

Sakens dokumenter er gjort tilgjengelig for Energidepartementet i elektronisk versjon, via innsynsløsningen SeDok.

Med hilsen

Ann Myhrer Østenby
seksjonssjef

Jo Arne Marvik
rådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Energidepartementet

Kopimottakerliste:

Thomas Stornes
FOSSUM SOL 1 AS
KJERSTI JOHNSEN